

ZAWODY NADWYŻKOWE I DEFICYTOWE W POWIECIE ŚREMSKIM W OKRESIE OD STYCZNIA DO GRUDNIA 2003 ROKU

Analiza zjawiska bezrobocia w przekroju zawodowym dla Powiatu Śremskiego obejmuje okres od stycznia do grudnia 2003. Monitoringiem objęte zostały oferty pracy zgłoszone w poszczególnych zawodach oraz liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, z uwzględnieniem grup zawodowych do których należą.

Średnio miesięcznie w omawianym okresie zarejestrowane były 3972,5 osoby. Najliczniej reprezentowaną wśród osób bezrobotnych grupą zawodową byli robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 1330,5 osoby, co stanowi 33,5% ogółu zarejestrowanych. Drugą grupę pod względem liczebności stanowią pracownicy usług osobistych i sprzedawcy. Następnie znajduje się grupa pracowników przy pracach prostych. Osoby bezrobotne należące do tych grup zawodów stanowiły w omawianym okresie odpowiednio 21,9% i 15,8% ogółu osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Najmniej liczną grupę zawodową stanowili parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy - 0,1% wszystkich bezrobotnych. Stosunkowo niską liczebnością charakteryzuje się również grupa specjalistów – 3,3% ogółu zarejestrowanych.

Tabela 1
Liczba osób bezrobotnych i ofert pracy w poszczególnych grupach zawodowych

Grupa zawodów	Średnia mies. liczba bezrob. zarej. w grupie	Średnia mies. liczba ofert pracy w grupie	Liczba ofert w dyspozycji PUP
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1330,50	31,17	374
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	871,00	16,49	198
Pracownicy przy pracach prostych	626,50	19,25	231
Pracownicy biurowi	326,50	8,24	99
Technicy i inny średni personel	312,25	18,56	223
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	272,75	4,41	53
Specjaliści	132,00	4,74	57
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	76,50	1,50	18
Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5,00	0,41	5
Siły zbrojne	X	X	X

Źródło: Materiały wewnętrzne Powiatowego Urzędu Pracy w Śreмі.

W okresie od stycznia do grudnia 2003 roku w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Śreмі pozostawało 1260 ofert pracy. Największa liczba ofert tj. 374 skierowana była do osób należących do grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, stanowiły one niemal 1/3 ogółu ofert tj. 29,7%. Na kolejnych

miejscach pod względem liczby złożonych ofert uplasowały się grupy: pracowników przy pracach prostych – 18,3%, techników i innego średniego personelu – 17,7%, pracowników usług osobistych i sprzedawców – 15,7% oraz pracowników biurowych – 7,8% wszystkich zgłoszonych ofert. W dyspozycji Urzędu znalazło się jedynie 5 ofert pracy na stanowiska kierownicze - 0,4% ogółu ofert i 57 ofert na stanowiska specjalistyczne - 4,5% wszystkich ofert pracy.

W opracowaniu przyjęto założenie, że w największym stopniu bezrobocie generują grupy zawodów, w których średnia miesięczna liczba osób zarejestrowanych jest większa niż 50 osób tj. 1,3% ogółu bezrobotnych. Taki warunek spełnia 20 grup zawodów. Reprezentowane są one łącznie przez 2703,25 osób, co stanowi 68% przeciętnej liczby ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w omawianym okresie. Zestawienie tych grup przedstawia tabela 2.

Tabela 2

Elementarne grupy zawodów wywierających największy wpływ na poziom zjawiska bezrobocia w okresie od stycznia do grudnia 2003 roku

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy elementarnej zawodów	Średnia mies. l. os. bezrob. zarejestr. w danej grupie elementarnej
1.	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	639,50
2.	9162	Zamiatacze i pokrewni	236,75
3.	4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nieskl.	200,25
4.	9132	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	171,25
5.	7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	142,75
6.	7121	Murarze i pokrewni	127,75
7.	7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	124,75
8.	7141	Malarze budowlani i pokrewni	123,50
9.	7222	Ślusarze i pokrewni	107,75
10.	5122	Kucharze	105,25
11.	7422	Stolarze i pokrewni	99,25
12.	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	95,50
13.	8321	Kierowcy samochodów osobowych	87,75
14.	4131	Magazynierzy i pokrewni	76,50
15.	7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	73,00
16.	8323	Kierowcy samochodów ciężarowych	68,25
17.	9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	60,75
18.	9152	Portierzy, woźni i pokrewni	58,75
19.	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	52,25
20.	2411	Ekonomiści	51,75

Źródło: Materiały wewnętrzne Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie.

Można zauważyć, że osoby najbardziej zagrożone bezrobociem posiadają wykształcenie podstawowe, zawodowe lub średnie. Wyjątek stanowi zawód ekonomisty - osoby zarejestrowane w tym zawodzie mogą legitymować się wykształceniem średnim lub wyższym. Zjawisko bezrobocia w tej grupie zawodowej powodowane jest znacznym nasyceniem rynku absolwentami popularnych w ostatnim czasie specjalności ekonomicznych, w szczególności w zakresie zarządzania i marketingu. *Zauważyć można jednak pozytywną tendencję wyrażającą się spadkiem średnio miesięcznej liczby osób zarejestrowanych w tym zawodzie. W porównaniu z rokiem 2002 spadła ona o ponad ¼ (26,1%).*

Analiza danych zawartych w tabeli 2 wskazuje, iż bezrobocie generowane było w największym przez następujące zawody:

- sprzedawcy i demonstratorzy,
- zawody nie wymagające szczególnych kwalifikacji (prace proste, w tym także prace biurowe),
- zawody związane z szeroko pojętymi usługami dla ludności,
- zawody, na wykonywanie których zapotrzebowanie jest sezonowe,
- zawody wymagające wiedzy ekonomicznej.

Najbardziej liczną grupę w ogóle zarejestrowanych osób bezrobotnych stanowią sprzedawcy i demonstratorzy (16,1% ogółu bezrobotnych). Niestety większość osób z tej grupy zawodowej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, oferty pracy w tym zawodzie natomiast skierowane są głównie do osób z wykształceniem średnim.

Wśród analizowanych 226 zawodów tylko 17 cechuje deficyt podaży siły roboczej. Zawody te przedstawione zostały w tabeli 3. W przypadku pozostałych zawodów liczba osób bezrobotnych jest większa niż liczba ofert pozostających w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy.

Tabela 3

Zawody, w których zanotowano deficyt podaży siły roboczej

Nazwa zawodu	Wielkość deficytu podaży siły roboczej
Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	1,00
Monterzy wyrobów z drewna	0,58
Technicy technologii chemicznej i pokrewni	0,50
Operatorzy urz. do rozdrab. mieszania i granulowania chemicznego	0,42
Ładowacze nieczystości	0,25
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	0,17
Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej nie sklasyfikowani	0,17
Specjaliści pielęgniarstwa i położnictwa	0,17
Kierownicy działów informatyki	0,17
Artyści plastycy	0,08
Aktorzy, reżyserzy i pokrewni	0,08
Inkasenci i poborcy	0,08
Kopiści, trawiacze, grawerzy i pokrewni	0,08
Lekarze	0,08
Nauczyciele szkół specjalnych	0,08
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	0,08
Robotnicy pomocniczy w rybołówstwie i łowiectwie	0,08

Źródło: Materiały wewnętrzne Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie

Zjawisko deficytu podaży siły roboczej zawodów ujętych w tabeli 3, w 7 przypadkach spowodowane jest specyfiką prac wykonywanych w tych zawodach. Są to głównie proste prace manualne, charakterystyczne dla określonej firmy, wymagające krótkiego przyuczenia. W pozostałych przypadkach są to stanowiska specjalistyczne, w których ujemna wartość wskaźnika wpływa jedynie na dłuższy czas realizacji oferty. Przy obsadzaniu stanowisk specjalistycznych jest to sytuacja typowa. Lokalny rynek pracy można zatem uznać za nadwyżkowy.

Kolejną analizowaną grupę zawodów stanowią zawody o maksymalnej wartości wskaźnika długotrwałego bezrobocia (100%). Jedynie 4 spośród tych zawodów, to zawody do wykonywania których niezbędne jest posiadanie wykształcenia wyższego. Są to zawody:

- kierownik działu zaopatrzenia i dystrybucji,
- kartograf,
- pozostali inżynierowie i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani,
- wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych.

Można zatem wnioskować, że generalnie bezrobotni z wyższym wykształceniem mimo początkowych kłopotów ze znalezieniem zatrudnienia, z reguły szybko odnajdują się na rynku pracy i nie zasilają szeregów długotrwale bezrobotnych. Często jednak zdarza się, że podejmują oni pracę wymagającą niższych kwalifikacji aniżeli posiadane, nie rzadko w zawodzie innym niż wyuczony. W grupie zawodów o 100% wartości wskaźnika długotrwałego bezrobocia, zawody wymagające wykształcenia średniego, zawodowego lub podstawowego stanowią 91,5% ogółu tych zawodów.